

Finanspolicy

Östersunds kommunkoncern

Antagen av kommunfullmäktige 2018-12-17, § 231

INNEHÅLL

INLEDNING	1
1.1 FINANSPOLICYNS SYFTE OCH OMFATTNING	1
1.2 MÅL FÖR FINANSVERKSAMHETEN	1
1.3 UPPDATERING AV FINANSPOLICYN	1
ORGANISATION OCH ANSVARSFÖRDELNING	1
2.1 KOMMUNFULLMÄKTIGES ANSVAR	1
2.2 KOMMUNSTYRELSENS ANSVAR	1
2.3 EKONOMIDIREKTÖRENS ANSVAR	2
2.4 FINANSCEFENS ANSVAR	2
2.5 FINANSFUNKTIONENS UPPGIFT	2
2.6 BOLAGENS ANSVAR	2
2.7 FINANSKOMMITTÉNS UPPGIFT	2
2.8 UNDANTAG	3
2.8.1 JÄMTKRAFT AB	3
KAPITALFÖRVALTNING	3
3.1 LIKVIDITETSHANTERING	3
3.2 KORTFRISTIG PLACERING	3
3.3 LÅNGFRISTIG PLACERING	3
3.4 MILJÖ OCH ETIK	3
SKULDFÖRVALTNING	4
4.1 UPPLÅNING	4
4.2 KONCERNINTERNA LÅN	4
4.3 Borgen	4
4.4 LEASING	4
RISKHANTERING	4
5.1 FINANSIERINGSRISK	4
5.2 LIKVIDITETSRIK	4
5.3 KREDIT- OCH MOTPARTSRISK	4
5.4 RÄNTERISK	5
5.5 VALUTARISK	5
5.6 OPERATIVA RISKER	5
5.7 ANVÄNDANDET AV DERIVATINSTRUMENT	5
RAPPORTERING	5

INLEDNING

1.1 Finanspolicyns syfte och omfattning

Finanspolicyn utgör ett övergripande ramverk för finansverksamheten i Östersunds kommunkoncernen. Ansvarsfördelning samt hanteringen av finansiella risker beskrivs liksom riktlinjer för att säkerställa en löpande uppföljning av verksamheten.

Policyn kompletteras med dokumentet *Finansiella riktlinjer för Östersunds kommunkoncern* som mer i detalj fastställer mål och riktlinjer som ska vara vägledande för en ansvarsfull ekonomihantering inom kommunkoncernens finansverksamhet.

I enlighet med kommunfullmäktiges delegation fattar kommunstyrelsen beslut om firmatecknare och fastställer delegationsordning som utvisar vilka personer som inom det finansiella området har rätt att ingå och påteckna avtal mm för kommunens räkning.

Policyn omfattar finansverksamheten i Östersunds kommun och kommunens majoritetsägda bolag.

1.2 Mål för finansverksamheten

Målet med finansverksamheten är att

- tillgodose kommunkoncernens behov av kapital och säkerställa betalningsförmågan på kort och lång sikt
- genom en effektiv tillgångs- och skuldförvaltning optimera kommunkoncernens finansiella resultat inom givna risklimiter
- verka för en effektiv kapitalanskaffning och kapitalanvändning i kommunkoncernen

1.3 Uppdatering av finanspolicyn

Finanspolicyn ska hållas uppdaterad med beaktande av aktuella förhållanden inom kommunkoncernen samt med hänsyn taget till förändringar på de finansiella marknaderna. Finanspolicyn fastställs, och skall vid behov omprövas, av kommunfullmäktige.

ORGANISATION OCH ANSVARFÖRDELNING

2.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Det är kommunfullmäktiges ansvar att

1. Fastställa *Finanspolicy för Östersunds kommunkoncern*
2. Fastställa internbankens upplåningsbehov i samband med årsbudgeten eller i särskilt beslut under löpande år
3. Fastställa delegation till kommunstyrelsen avseende finansiella frågor
4. Fastställa placeringsreglemente för pensionsmedelsförvaltning

2.2 Kommunstyrelsens ansvar

Det är kommunstyrelsens ansvar att

1. Fastställa *Finansiella riktlinjer för Östersunds kommunkoncern*
2. Besluta om tillfälliga avsteg från finanspolicyn
3. Besluta i frågor gällande firmateckning och delegationer för finansverksamheten
4. Utöva uppsiktsplikt över finansverksamheten

2.3 Ekonomidirektörens ansvar

Det är ekonomidirektörens ansvar att

1. Uppföljning av finansfunktionens efterlevnad av finanspolicy och finansiella riktlinjer

2.4 Finanschefens ansvar

Det är finanschefens ansvar att

1. Samordna finansverksamheten inom kommunkoncernen
2. Finansfunktionens verksamhet bedrivs inom ramar och riktlinjer angivna i finanspolicy och finansiella riktlinjer
3. I särskilda fall besluta om tillfälliga avsteg från finanspolicy och finansiella riktlinjer, samt rapportera eventuella avvikelser till kommunstyrelsen
4. Bedöma behovet av och föreslå uppdateringar av finanspolicy och finansiella riktlinjer
5. Rapportera det finansiella resultatet till kommunstyrelsen enligt plan
6. Tillsä att finansfunktionen har ändamålsenlig kompetens, tillgänglighet samt funktionella IT-system för att bedriva finansverksamhet

2.5 Finansfunktionens uppgift

Det är finansfunktionens uppgift att

1. Sköta den löpande finansiella verksamheten inom ramen för denna policy och den delegationsordning som fastställts av kommunstyrelsen
2. Företräda kommunkoncernen i alla finansiella affärsrelationer med den externa marknaden som t ex banker och låneinstitut
3. Tillsä att det finns tillfredställande systemstöd för likviditetshantering, kreditanskaffning och riskhantering
4. Informera och ge råd till bolagen i finansiella frågor

2.6 Bolagens ansvar

Respektive bolag som omfattas av denna finanspolicy ska ansvara för att

1. Finanspolicy antas och efterlevs i enighet med ägardirektiv
2. Tillhandahålla den information som finansheten efterfrågar för att uppnå en effektiv finansiell samordning inom kommunkoncernen
3. Bedöma och hantera bolagets ränterisk
4. Vid behov och inom ramen för finanspolicy, finansiella riktlinjer samt ägardirektiv kan bolagen upprätta en bolagsspecifik policy respektive riktlinjer

2.7 Finanskommitténs uppgift

För att hantera koncernens ekonomi effektivt skall kommunen på det sätt och inom de ramar som kommunfullmäktige beslutar, samordna de finansiella frågorna för de enheter som ingår i kommunkoncernen. Samordningen mellan kommunen och de kommunala företagen regleras i denna policy och i ägardirektiv till företagen.

Kommitténs uppgift är att utveckla koncernens finanshantering och tillvarata intressen för samtliga parter som ingår i den finansiella samordningen. Finanskommittén företräder kommunkoncernen vid upphandling av koncernkonto och liknande större affärer. Kommittén består av ledamöter från kommunen, Jämtkraft AB och Östersundshem AB. Östersunds kommuns finanschef är ordförande i gruppen.

2.8 Undantag

2.8.1 Jämtkraft AB

I kommunkoncernen bedrivs el- och energihandel inom Jämtkraft AB. Bolaget ansvarar själva för hantering av elprisrisk och andra risker förknippade med el- och energihandel. Jämtkraft AB ansvarar för att upprätta och uppdatera regler för riskhantering inom el- och energihandel.

KAPITALFÖRVALTNING

3.1 Likviditetshantering

För att uppnå en effektiv likviditetshantering samordnas kommunkoncernens saldon och betalningsflöden i ett koncernkontosystem som administreras av kommunen.

Finansfunktionen skall tillse att det i kommunkoncernen finns en tillfredsställande betalningsberedskap.

3.2 Kortfristig placering

I de fall kommunkoncernen har överskottslikviditet får denna placeras så att en god avkastning erhålls samtidigt som betalningsberedskapen upprätthålls. Kommunens finansfunktion ansvarar för att samordna kommunkoncernens samlade placeringsbehov.

3.3 Långfristig placering

Kommunfullmäktige kan fastställa att viss del av likviditeten skall användas för långfristiga ändamål t ex för framtida pensionsutbetalningar och därför skall placeras enligt särskilda placeringsriktlinjer.

Pensionsmedelsförvaltningen regleras i dokument *Placeringsreglemente för pensionsmedelsförvaltning*.

3.4 Miljö och etik

Östersunds kommunkoncern ska i sin finansförvaltning sträva efter att vara en ansvarsfull aktör. Investeringar skall ske på ett etiskt, socialt och miljömässigt försvarbart sätt i enlighet med kommunens grundläggande värderingar.

Värderingsgrund för bedömning av investeringar är FN:s förklaring om de Mänskliga Rättigheterna, de angränsade FN-konventionerna, FN:s Global Compact, ILO:s åtta kärnkonventioner samt RIO-deklarationen om hållbar utveckling. Placering bör främst ske i bolag som på ett godtagbart sätt efterlever dessa internationella normer för mänskliga rättigheter, arbetsrätt och miljö. Detta innebär bland annat att bolagen i sin verksamhet bör verka för goda arbetsvillkor, god arbetsmiljö, fackliga rättigheter och inte acceptera diskriminering eller barnarbete. Bolagen bör kunna visa på bra miljöprestanda i såväl strategiska beslut och riskhantering som i tillverkning och produktutbud.

Östersunds kommun och dess bolag arbetar för att ligga i framkant inom miljö- och klimatfrågor vilket ska genomsyra hela verksamheten. Därför ska även kapitalförvaltningen aktivt arbeta för att investera fossil- och uranfritt.

Vid finansiering av projekt inom kommunkoncernen som bedöms vara miljöinriktade ska det övervägas om grön finansiering är lämplig, i syfte att främja utvecklingen av en hållbar finansmarknad.

SKULDFÖRVALTNING

4.1 Upplåning

All extern kreditanskaffning ska samordnas, vilket innebär att Östersunds kommuns internbank står för all kreditanskaffning till samtliga bolag i koncernen, och ske inom den totala ram för externa lån som fastställs av kommunfullmäktige. En aktiv upplåning och skuldförvaltning syftar till att minimera risk i förhållande till kostnaderna för koncernens finansiering.

4.2 Koncerninterna lån

Utlåning får endast ske till bolag inom koncernen. Nyupplåning sker i enlighet med beslut från kommunfullmäktige. Fastställande av marginalen görs enligt delegationsordningen.

All utlåning ska vara belopps- och tidsbegränsad samt dokumenteras i avtal mellan parterna.

4.3 Borgen

Kommunen har en restriktiv inställning till borgen. Skulle nya borgensåtaganden bli aktuella är det kommunfullmäktige som i varje enskilt fall fattar beslut om detta. Beslut om borgen ska då innehålla en bedömning av den risk kommunen ikläder sig.

4.4 Leasing

Kommunen har en restriktiv inställning till leasing. Undantag från detta är personbilar där momsregler gör det ekonomiskt fördelaktigt med leasing. Leasing ska betraktas som lån och beslut om leasing tas av finanschef efter samråd med berörd förvaltning.

RISKHANTERING

Att bedriva en finansverksamhet är förenat med ett visst risktagande. Genom en aktiv finansförvaltning skapas möjligheter till ett rationellt hanterande av risker med beaktande av den kostnad riskhanteringen medför.

I *finansiella riktlinjer* beslutas det om de riktlinjer, ramar och limiter som ställs på hanteringen av de olika riskerna.

5.1 Finansieringsrisk

Finansieringsrisk avser risken att nödvändiga krediter inte kan erhållas, eller erhållas till en väsentligt högre kostnad.

Finansieringsrisk ska begränsas genom god diversifiering avseende lånens förfallostruktur, upplåningsformer och långgivare.

5.2 Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att koncernen inte har tillgång till likvida medel för framtida betalningar till följd av brist på likviditet eller att placerade medel inte kan omsättas till likviditet i tid.

Risken begränsas genom likviditetsplanering och val av placeringsformer. Löptiden på placerade medel skall anpassas till framtida behov av betalningsmedel, men kunna omsättas innan förfall. Vidare ska kommunen ha en likviditetsreserv som täcker i närtid kända betalningar samt en betydande del av den låneskuld som förfaller inom en rullande tolv månadersperiod. En god betalningsberedskap minskar även finansieringsrisken.

5.3 Kredit- och motpartsrisk

Kredit- och motpartsrisk är i första hand risken att finansiella motpart inte fullgör sina åtaganden vad gäller t ex återbetalning av kapital eller ränta.

Denna risk ska hanteras genom att ställa krav på motparternas kreditvärdighet samt att sprida avtal och transaktioner mellan flertalet motparter.

5.4 Ränterisk

Ränterisk innebär risken för att drabbas av ökade kostnader eller minskade intäkter till följd av snabb eller oförutsedd förändring i marknadsräntorna.

Ränteriskhantering ska syfta till att undvika stora och snabba genomslag i finansnettot. Detta görs huvudsakligen genom att justera räntebindningstiden på lån.

Kommunen och bolagen ansvarar var för sig för ränteriskhantering av sin låneskuld, men där kommunensfinanssenhet kan inta en rådgivande funktion.

Kommunen och bolagen har rätt att använda derivatinstrument i ränteriskhanteringen. Derivatinstrument är finansiella instrument vars värde eller pris baseras på värdet av ett underliggande värdepapper. Räntederivat får endast användas till att förkorta eller förlänga räntebindningstiden på befintliga eller planerade framtida underliggande lån i skuldportföljen i syfte att få en jämn och stabil räntekostnad över tiden.

5.5 Valutarisk

Valutarisk innebär risken för att drabbas av ökade kostnader eller minskade intäkter till följd av valutakursförändringar. I finansverksamheten uppkommer valutarisker om kommunen lånar eller placerar i utländsk valuta.

Som huvudregel ska valutarisken minimeras. Kommunen och bolagen har rätt att använda valutaterminer eller valutaswappar i syfte att valutakurssäkra betalflöden.

5.6 Operativa risker

Operativa risker definieras som risken för förluster till följd av bristfälliga processer, mänskliga fel, felaktiga system eller brottslighet.

Dessa risker ska minimeras genom att ha väldokumenterade rutiner, god internkontroll och för verksamheten anpassad kompetens och bemanning där dualitetsprincipen tillämpas. Finanssystem och övriga IT-system ska vara säkra och tillförlitliga.

5.7 Användandet av derivatinstrument

För att hantera de finansiella riskerna får valuta- och räntederivat användas. Till derivatinstrument räknas bland annat swappar, terminer och optioner. Derivat får ej användas i rent spekulativt syfte, det vill säga utan underliggande finansiering eller känt framtida lånebehov.

Derivat för hantering av elprisrisk och andra risker förknippade med el- och energihandel får användas i enighet med undantagen i avsnitt 2.8.

Rapportering

Finanssenheten ska leverera månatliga finansrapporter till Kommunstyrelsen som redovisar utveckling, resultat och riskexponering. Därutöver sker en beskrivning av väsentlig omvärldsinformation som direkt påverkar eller kan komma att påverka den finansiella situationen i kommunkoncernen. En viktig uppgift för finansrapporten är även att ange avvikelser från fastlagd policy.

Kommunstyrelsen ska till kommunfullmäktige rapportera om finansverksamheten i samband med årsredovisningen. Kommunstyrelsen ska bedöma om det finns anledning till särskilda rapporter eller beslut i kommunfullmäktige om den finansiella verksamheten.

Syftet med rapportering är att säkerställa att finanspolicyn efterlevs och kontroll av de finansiella riskerna.